

Передплата
на «РУСЛАНА» вноситься:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:
на цілий рік: зі щоденною
вистилкою 7 доларів, або 12
рублів; з вистилкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з вистилкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
оо руске ми серце і віра руска.» — З Руславовх псалмів М. Пашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділі руских свята
о 5½ год. по полудні,
Редація, адміністрація
експедиція «Руслана» при
ул.Оссолінських ч. 11. партер
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в ясажі Гаве-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Рекламациі неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надіславі» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні довесеня по 30 сот.
від стрічки

Боротьба проти католицької Церкви.

(□) В останніх часах можна помічати, що в краях, котрі давніше були заборонами католицької Церкви, розпочала ся завзята боротьба в цілі знищення її впливу і становища. Всім остає ще в живій пам'яті та осоружна боротьба проти Церкви, яку вела «вольнодумна» республіка французька. Можна було по сім обуреню, яке поміж віруючими французькими католиками викликало самовільне і нелюдське поступованє французького правительствна з католицькими інституціями, сподівати ся, що при виборах, які недавно відбули ся до парламенту, католицька опозиція стане з одушевленєм до боротьби з противним їй правительством. Однак вислід виборів показав, що змаганя католицької опозиції були слабкі і безуспішні. Мимо соромної на весь світ ліквідації церковних дібр і Діза, мимо безплідности попередньої парламентарної сесії, мимо понехання виборчої реформи, мимо неполадки справи особисто-доходоного податку і щедрого оплачування послів, мимо явного атеїзму в шкільництві і виразного проти-релігійного змаганя правительствна, мимо осторог Апост. Столиці і накладування еписк пів до витвореня католицької організації, побідили радикали і соціялісти при виборах і правительственна радикально-соціялістична більшість парламентарна остояла ся.

В кождім іншій краю перенятім не то вже католицькими засадами, але горожанським духом, була би ославлена ліквідація

церковних дібр і крадіж мільонів довершена Дезом, викликала великий вплив на виборців. Тимчасом у Франції суспільність показала ся зовсім байдужною і неміжною супроти сих соромних для цілого краю справ. При сякій такій запопадливости можна було витворити якусь організацію, можна було досягнути якісь успіхи, а тимчасом навіть найревнійші католики занедбали сю так пригідну хвилю, опізнали ся з організацією, показали ся байдужними і виїшли без успіхів в останніх виборах до парламенту. Німецькі католики дбають про се, щоби навіть в таких кругах, де не мають виглядів на які небудь успіхи, скріпити становище опозиції, а тимчасом у Франції консервативні живла уважають байдужність — обережністю і навіть не намагали ся здобути якісь успіхи.

Тимто французькі католики повинні схаменути ся, зєдинити ся, зорганізувати і без огляду на се, чи они монархісти чи республіканці, зєдинити свої сили в обороні віри і Церкви, бо внакше лишають свободне поле тим, що нищать традицію і підвалини бити Франції. А повинні тепер забрати ся до такого зєдиненя, до організації, бо лучає ся до сего пригідна хвиля.

Французькі католики не досягнули в останніх виборах до парламенту ніяких успіхів з власної вини, з занедбаня організації, з байдужности.

Але радикально-соціялістична більшість мимо своєї побіди понесла не так численні як знаменні срати. Зєдинені соціялісти здобули більш 20 мандатів, які втратили незалежні соціялісти, прихильники правительствна. Виравді сей успіх зєдинених соціялістів не знищив правительственної більшости, але се є остога, що

політика ліберального радикалізму веде до загального соціялізму, до суспільної революції, а наколи ся нібито уміркована але в дійности рішучо протирелігійна більшість не занехає боротьби з Церквою, то прискорить тим свій упадок.

Тимто Univers подав тоді: «Вибори довели того, що французькі католики мають ще при Божій помочи вигляди на підготовленє відплати з тим конечним услівєм, що зуміють найти способи боротьби.»

З порученя міністра предсідника Бріянда префектами оповіщена статистика (отже певно не прихильна для католиків) доказує, що змісл самооборони суспільности добуває вже небезпеку протицерковної політики і не згоджує ся з її загонистостю особливо в школах.

Більшість вибраних послів 271 заявили ся за виборами з лист і пропорціональними, корисними для католиків. Ще більше, бо 298 домагало ся свободи научування, 213 вимагало надзору правительствна над вільними школами а тільки 66 заявило ся за державним монополєм. Оті числа приневолити Бріянда висувати з того послідовности і він втягнув до програми виголошеної в парламенті виборчу реформу з голосуванням після ласт, вправді не виразно з пропорціональним представництвом, але всеж таки з певним узглядненєм меншости. Однак вичеркував з програми державний монополє початкової школи і помістив при кінці кілька слів, узглядняючи переконаня і сумління.

Отсе можна вважати почином звороту, котрий вказує, що зірване зносин Франції з Апост. Столицею не буде вічно тривати. Католицькі послі є тої думки, що краще мати діло з Бріяндом, як з Комбом, Міле-

Марк Твен.

Як приємно кандидувати на губернатора...

(Конець).

Найближша часописна статя, що звернула на себе мою увагу, була слідуєча:

«Гарний кандидат. — Добродій Марк Твен, що на великім, онодішнім вічу лібералів мав виголосити підбурюючу мову, не явив ся в означений час! Телеграма його лікаря донесла, що його переїхав двокінний віз і розторошив ногу в двох місцях, що пацієнт терпить великі болі і т. д., і т. д. і цілу копицю прочих брїхонь. А ліберали старали ся всіма силами взяти сей нужденний викрут за добру монету і удають, що не відома їм правдива причина неприсутности сего нужденного сотворіня, якого звуть вони своїм лідером. А вчєра вєчєром бачили люди якогось панка, запитого до безтями, мов безрога, як чимчикував до хати добродія Твена. Сьвятим обовязком лібералів є доказати, що ся схудобіла креатура не є сам Марк Твен. Вкінці зловили ми їх! Се случай, від якого сїном не викрутили ся! Громовим голосом питаєть ся парі: «Хто був сей панок?»
В першій хвилі не хотіло ся прямо вірити,

що се дійсно мое імя залутали в сю нечесну справу. Три роки вже перешуміло над моєю головою. від коли я перестав пити вискокові напїтки.

Се характеристичне для сили навички, коли скажу, що я задеревів, як найближше число сеї часописї назвало мене трема наворотами «Delirium tremens Твен» і я знав, що таким іменем буде мене звати до самого кінця.

В тім часі зачали до мене надходити анонімні листи. Звичайна їх форма була ось яка: «Як то було з тою жінкою, яку ти набив, коли она просила милостині? — Поль Прі?»
Або:

«Наробив ти свиньєв копцию, а ніхто про них не знає крім мене. Раджу тобі, пришли мені кілька доларів а то в часописях зароїть ся від моїх статей. — Ганді Андї».

Така їх форма. На жаданє міг би я їх продовжати, поки читачеві не знудило би ся.

Небавом закинув мені начальний орган республіканців перекупство на велику скалю а головний орган демократів затрубів на алярм, що я при помочи гроша бажать вийти безкарно з одної «немилої» справи.

При тій нагоді придбав я собі двоє інших імен: «Твен, безличний корупціоніст» і «Твен, осоружний перекупник урядників».

А крик за відповідю на сї страшні обжалованя, що звернені були проти мене, був так великий, що редактори і провідники мойого сто-

ронництва заявили мені, що дальша мовчанка з моєї сторони була би моєю цілковитою руїною. Щоби тим крикам додати ще більше сили, появиля ся ось яка статя найближшого дня в часописях:

«Гляньте на сего чоловіка! — Кандидат лібералів мовчить, як нанятий. Не може зважати ся на відповідь. Всі заміти, піднесені проти него, є цілковито доказані і їх стверждає і буде стверждати його власна, вимовна мовчанка. Гей, ліберали! Гляньте тільки на вашого кандидата! Гляньте на кривоприсяжника, монтанського злодія, клеветника трупіл! Гляньте на се воплощенє «Delirium-tremens!» Безличний корупціоніст, осоружний перекупник урядників! Подивляйте його — оціньте добре а опісля поважно розважте, чи може-те такій безрозі віддати свої голоси! Ся худобина заслужила собі повисші назви своїми огидними злочинами а тепер не сьміє отворити пащеки, щоби хоч частину сказаного заперечити!»

Не було иншого виходу і я, важко упокоєний, зважив ся «дати відповідь» на копицю безосновних очернєнь і підлих, зловних брїхонь. Та ще я не скінчив своєї відповіді, як ось найближшого раня наспіла до мене часопис з новими моїми злочинами і новою підлотою і обжалувала мене торжественно, що я підналив заведенє для божевільних разом із забудовани-

рандом і т. п., бо з ним можна бодай говорити розумно. Але не дурять ся тим, щоб він привернув конкордат, хоч сподібають ся, що в політичній інтересі речисполитої і французького протекторату на Сході міг би змагати до порозуміння, яке злагодило би теперішню віроісповідну анархію.

Недавно багато говорено про довгий побив в Римі кардинала Куліє, архієпископа з Люгдуну і запевнювано, що він робив там заходи, щоби довести до примирення, а підставою сего примирення мав бути такий *modus vivendi*, щоби правительством могло зносити ся прямо з єпископами, обминаючи папу. Само про себе розуміє ся, що ся вість зовсім безосновна, бо ж ніякий кардинал не міг би переговорів вести в такім напрямі, бо Апост. Столиця не відступити і не може відступити від конечних у словин мира. Тимто зовсім безплотним є висовуване кардинала Рамполі супроти теперішнього державного секретаря кардинала Мері дель Віль в цілі ослаблення єго становища. Апостольська Столиця в теперішніх часах приневолена непохитно стояти на своїм становищі твердше, як коли небудь, не може вдавати ся в які небудь компроміси. В тім іменно сила і охорона в теперішнім єї земським становищі і се обезпечує їй незалежність. Тимто папа держить ся із стоїчним супокоем супроти зачіпок італійського правительства, зложеного із самих масонів, котрі всюди виступають ворожо супроти католиків. Та про се поговоримо в слідуючій числі.

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

З великим зацікавленням вичікують всі, якого змісту буде престольна бесіда з нагоди отворення нового угорського сойму. Про єї зміст кружать найрізномодніші поголоски; між иншим має она піднести, що найбільше користи приніє правдивим інтересам Угорщини 67-ий принцип. Але се є маловажне. Від часу угоди коаліції з Кораною в 1906 р. головним питанням в Угорщині є виборча реформа. Коаліція не сповнила свого зобовязання і длятого счезла з дневного світла. Єї наслідницею є народне сторонництво праці, під сю пору правительственне сторонництво. Отже те, чого не сповнила коалі-

ми, з тої одинокої причини, що єї забудованя закривали мені вид з мойого мешканя.

Се викликало у мене рід якогось панічного переляку.

Опісля кинули до мене підозрінє, що я отроїв дядька, щоби скорше дістати в спадку половину його майна; підняли також вереск, щоби отворити його гріб.

Мало бракло мені до божевілья!

Опісля кинули на мене очерненє, що я будучи директором заведеня для старців, уживав беззубих і немічних стариків до тяжких робіт в кухні.

Мені шуміло в голові.

А вкінци, верхком цілого сего безмежного і безосновного переслідованя із сторони моїх партійних соперників було ось що: в часі одного віча народного почала товпити ся до трибуни ціла череда крикливої дїтвори всякої можливої краси і походження, тиснула ся до моїх ніг і верещала: „Тату, тату!“.

Треба було піддати ся і зложити оруже Видко, що я не доріс до того, щоби кандидувати на губернатора, і тому цофнув мою кандидатуру і підписав заяву з горестю серця ось як: Марк Твен, колись порядна людина, а тепер підлий кривоприсяжник, клеветник трупів, *delirium tremens*, безличний корупціоніст, осоружний перекупник урядників і т. д.

Перекл. В. Держирука.

ция, має сповнити теперішнє правительством, то є, має розв'язати питання виборчої реформи.

З сего згляду приписують змістови престольної бесіди незвичайно велике значінє. Гр. Куен запевняв вправді, що про основу угорської виборчої реформи ніхто нічого не знає, але се невірнє, бо прецінь основою сєї виборчої реформи є, як загально відомо, угода з 1906 р. Цікаво, що уступ про виборчу реформу в престольній бесіді мали вставити на виразне жаданє наслідника престоло, бо в первісній редакції гр. Куен поминув зовсім згадку про неї.

Заграниця.

Велике вражінє в Іспанії викликав один уступ в престольній бесіді короля Альфонса, який в офіціальних скороченях сєї бесіди, поданих європейськими телеграфічними агентурами, зовсім опущено мимо єї незвичайної ваги. Король заявив іменно, що правительством, яке опирає ся на принципі свободи сумління, буде дбати о те, щоби школи „остали свободними від всяких догматичних впливів“. Се значить, що в імя свободи сумління має бути удержана в Іспанії євітська, неутральна школа. Отже король Альфонс з гори згодив ся на правительственну програму і хоч не в подробицях, то всеж в загальних чертах. Через те станув він на цікавим становищі, що можна бути рівночасно католиком та прихильником неутральної, безвіроісповідної школи. Справедливо пише католицкий дневник „Univers“, що іспанський нарід є в значній більшости католицкий, що радо дає свободу сумління некатоликам, але хоче мати католицкі школи і католицке вихованє, а не неутральність з огляду на дрібну частину іновірців і безвірців. Чи треба більше доказів на се, як ті свого часу величаві католицкі маніфестації, про котрі мовчали телеграфічні агенції, начеб вода в рот набрали?

В вїденських дипломатичних кругах говорять, що російська предлога в кретійській справі стрїнула ся з прихильністю зі сторони Англії, Франції і Італії, що її вважають они доповненєм англійської предлоги та що обі єї предлоги мають бути предметом дальших нарад опікунчих держав. Також Порта має відносити ся прихильно до російської предлоги, добавуючи в нїй основни до остаточного полагодження кретійського питання в дусі, прихильнім для Туреччини. З другої сторони звїщають одначе про щось зовсім противного. І так Франція, Англія і Італія мали відкинути російську предлогу, яка домагає ся, щоби європейські залози висїли на кретійській суші ще перед тим, заким прийшлоб до яких заворушень, а не доперва після них. З огляду на фільгелєнське успосібленє правительств трех инших держав буде се получене з трудностями, бо парламенти Англії, Італії і Франції не схотять ухвалити потрібного на се кредиту.

Державний бюджет на 1910 р.

Приходи:

1. Цісарський двір	
2. Цісарська канцелярия	
3. Державна рада	
4. Державний трибунал	
5. Рада міністрів і найвищий трибунал	2,934,400 К
6. Справи спільні	—
7. Мін. справ внутрішних	2,180,367 К
8. „ кравової оборони	2,072,883 К
9. „ віроісп. і просвітї	17,075,490 К
10. „ скарбу	1,632,680,723 К
11. „ торговлі	191,737,690 К
12. „ зелїзниць	776,176,990 К
13. „ рільництва	21,388,516 К
14. „ судівництва	43,349,150 К
15. „ робіт публичних	37,414,310 К
16. Державна адміністрація будинків	468,079 К
17. Нові будівлі	460,500 К
18. Найвищий трибунал рахунковий	—
19. Пенсії (емеритури)	9,002,505 К
Загальна сума приходів	2,757,741,383 К

Видатки:

1. На цісарський двір	11,300,000 К
2. „ ціс. канцелярию	188,981 К
3. „ парламент	4,082,684 К
4. „ держ. трибунал	67,048 К
5. „ раду міністрів, найвищий трибунал адміністраційний	4,902,930 К
6. „ видатки спільні	380,184,890 К
7. „ мін. справ внутр.	52,057,316 К
8. „ мін. кр. оборони	98,701,330 К
9. „ мін. віроісповідань і просвітї	103,001,572 К
10. „ мін. скарбу разом з довгом державним	818,327,143 К
11. „ мін. торговлі	223,956,400 К
12. „ мін. зелїзниць	735,561,850 К
13. „ мін. рільництва	58,752,128 К
14. „ мін. судівництва	86,387,991 К
15. „ мін. публ. робіт	100,458,323 К
16. „ заряд будинків державних	4,178,323 К
17. „ нові будови держ.	22,992,282 К
18. „ найвищий трибунал обрахунковий	687,100 К
19. „ пенсії (емеритури)	99,624,596 К
Загальна сума видатків	2,810,882,657 К

Знатить, видатки держави є більші від приходів і до покритя видатків не стає 53,141,274 К.

Просимо відховити переглуту.

Новинки.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Онуфрия; римо-кат.: Вільгельма. — В неділю: руско-кат.: Акилини муч.; римо-кат.: Івана і Павла.

— В тверезости наша будучина! З Турчанцини доносять нам: Село Ясінка масьова в турчаньськїм повіті зробило крок на перед в своїм житю і діло достойне приміру і похвали. А іменно майже ціле село, отже господарі, жінки, дівчата і парубки приступили до братства тверезости. Щоби зрозуміти той крок, треба знати, що то велике село, гарно положене над Стрийом, яке має кромі славної церкви, також школу, почту, жандармерию, заряд дібр гр. Лібіга, а передовсім множество жидів, їх склепів і шинків. Жиди плїли так, що люди побідніли а жиди значно збогатїли. Ревна праця місцевого о. пароха Володислава Ільницького зробила своє. Люди послушали рад і наук єго — присягли від горівки і заложили свій склеп. Ціле торжество відбуло ся в день храму св. Тройці. Преосвящ. Єпископ перемиский Чехович вїслав на те торжество свого відпоручника о. шамбеляна Погорецького, котрий відправивши соборну службу Божу, прийняв від всіх членів присягу від горівки. Мило було дивитись на довгі ряди відроджених людей, що пристроєні нагрудними крестиками тверезости, зі свічками в руках, під проводом патериці, слухали св. служби Божої і проповідий, в котрих на тему значіня тверезости, накликували оо. проповідники всіх присутних до відродження народу цілого через тверезість, ошадність і просвітї! Ціле тоє торжество зробило велике вражінє додатне на всіх чужосторонних, тож можна надїяти ся, що за приміром Ясінчан і сусідні громадяни так само поступлять. Одні лиш в той день сумними були а то місцеві жиди. Честь проте всім братам і сестрам нового братства тверезости в Ясінці і признанє місцевого о. парохви Ільницькому.

— Памяти Ю. Федьковича. На могилі Юрія Федьковича в Чернівцях зложив секретар „Рускої Ради“ в суботу 17. с. м. вінець від „Рускої Ради“. Сей вінець сплетено з соснини, яку надїслала „Рускій Раді“ громада Сторонець-Путілів, в якій уродив ся покійний поет Юрій Федькович. Три панотці відправили в сей день панакхиду на гробі Федьковича при гарнім співі хору українських гр.-правосл. богословів і учеників учит. семінарий. („Н. Г.“)

— Українські назви улиц в Катеринославі. Власники будинків в Порохової улиці в Катеринославі подали до городської думи заяву з просьбою, щоби їх улицу переіменовано на „Шевченківську“. Під заявою підписались майже всі власники будинків теперішньої Похорової улиці, — біля 20 душ. Як зачувати, управа поставилась до їхньої просьби дуже прихильно і на найблизших зборах гласних справа буде порішена. Крім того серед декого з місцевих людей виник проєкт переіменувати цілий ряд улиц і надати їм такі нові назви: ул. Котляревського, Квітки, Костомарова, Куліша, Сагайдачного, Хмельницького, Палівська,

